

Szczegółowe warunki i sposoby oceniania
z edukacji obywatelskiej
w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych im. Ziemi Tucholskiej w
Tucholi
w Technikum nr 1

Szczegółowe warunki i sposoby oceniania polegają na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu postępów w opanowywaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności, wynikających z programu nauczania .

Mają na celu:

- a) bieżące i systematyczne informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych;
- b) mobilizowanie ucznia do systematycznej pracy;
- c) pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju oraz przedstawienie bieżących postępów w nauce;
- d) dostarczanie bieżącej informacji o trudnościach w przyswajaniu wiedzy przez uczniów;
- e) wzrost efektywności pracy ucznia;
- f) umożliwianie nauczycielom doskonalenia organizacji pracy na lekcji, w celu wzrostu jej efektywności.

WYMAGANIA EDUKACYJNE I JAWNOŚĆ OCENIANIA

Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów o:

- wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów;
- warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej;
- nauczyciel jest obowiązany, na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia;
- nauczyciel oddaje uczniowi sprawdzone i ocenione prace pisemne na lekcji podczas omawiania wyników danej formy kontroli (w razie nieobecności ucznia – po jego powrocie do szkoły), w przypadku zgłoszenia wątpliwości co do oceny z pracy pisemnej uczeń lub jego rodzic są zobowiązani dostarczyć ww. pracę nauczycielowi w celu rozstrzygnięcia wątpliwości;

Poszczególne wymagania dla klasy drugiej, trzeciej i czwartej technikum :

ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

PYTANIE WIODĄCE: Co to znaczy być dobrym obywatelem / dobrą obywatelką?

Num er lekcji	Wymagani a szczegółow e podstawy programo wej P – podstawow e F – fakultatywn e DZO – działanie obywatelski e	Zagadnie nia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowan e metody i formy pracy	Rekomenda cje w zakresie monitorowa nia osiągnięć uczniów i ich oceniania	
			konieczne (dopuszczając y)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzając e (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczając e (celujący)			
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:			
TEMAT LEKCJI: Patriotyzm Liczba godzin: 2										
1.1	Uczeń: (P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach	patriotyz m: narodowy, obywatels ki, gospodarc zy obrona cywilna	– wskazuje po jednym przykładzie patriotyzmu obywatelskiego i narodowego, – wymienia jeden przykład patriotyzmu	– wskazuje po dwa przykłady patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia,	– wskazuje po trzy przykłady patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia, – wymienia trzy	– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadając	– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne ®, – wskazuje podobieństwa i różnice między	analiza wyników badań praca z tekstem autorefleksja formułowani e opinii	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznaw cze / samoocena obserwacja	

wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie) (F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych, indywidualnych wyborów na otoczenie, w tym na środowisko naturalne i innych ludzi (F) I.6) wyjaśnia, na czym polega	obowiązek obywatelski dobry obywatel postawa patriotyczna ojczyzna	gospodarczego, – wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>jeden sposób</u> na to, jak można być dobrym obywatelem, – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i>, – podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego o przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia	– wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego o i je omawia, – identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>dwa sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje, – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane	<u>przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego o i je omawia, – identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>trzy sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje, – wskazuje	ych im zachowań, – wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego o i je omawia, – wskazuje <u>cztery sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje, – wskazuje <u>cztery</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji</i>	patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań, – analizuje <u>cztery przykłady</u> zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego, – analizuje <u>pięć sposobów</u> na to, jak być dobrym obywatelem, – analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, w której troska	praca plastyczna / praca kreatywna praca z tekstem źródłowym praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	(pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	--	---	--	---	--	--	--	--

obywatelski obowiązek obrony ojczyzny, a także formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w tym zakresie, wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej		<u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	<u>trzy obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	<i>RP</i> i je omawia, – wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u>.	o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli ®, – rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu ®, – wskazuje <u>wszystkie obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.		
---	--	---	---	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Grupy społeczne i wspólnoty
Liczba godzin: 1

1.2	Uczeń: (P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości z przynależnościami do określonych grup i wspólnot	grupa społeczna socjalizacja rodzina wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna tożsamość osobista i społeczna sekta tożsamość narodowa	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwie przykłady</u> , – wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – podaje <u>wybraną funkcję</u> rodziny w społeczeństwie, – wskazuje <u>przykładową rolę</u> , którą	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych, – wskazuje <u>dwie wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia, – odróżnia grupę społeczną od wspólnoty;	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy, – wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia, – wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje	– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – omawia <u>przykładową rolę</u> , którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje i omawia	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup inkluzywnej i ekskluzywnej, wskazując, co je różni, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup wtórnej i pierwotnej, do których należy, – analizuje na przykładzie	autorefleksja mapa myśli rozmowa na forum klasy analiza wyników badań / praca z wynikami badań praca z tekstem źródłowym / przekazami praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena zadanie edukacyjne lub działanie obywatelskie / ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska
-----	--	---	--	--	--	--	--	---	---

			odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, – wskazuje <u>po jednej cesze</u> tożsamości osobistej i społecznej.	wskazuje <u>jedną różnicę</u>, – wskazuje <u>po dwie cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.	<u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia, – wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega <u>przykładowa rola</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – analizuje na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej	przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie, – wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną, – identyfikuje swoje umiejętności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te	własnej rodziny <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie ®, – wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie ®, – wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje, – omawia <u>dwie przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie	pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	--	---	---	--	--	---

					członków ®, – określa, czym charakteryzują się wspólnota, – podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.	cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych ®, – wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.	®, – <u>analizuje i wyjaśnia na przykładzie</u> sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®, – <u>wskazuje dwie swoje cechy</u>, które wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić ®, – proponuje <u>jedno działanie</u>, które może		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							być w tym pomocne ®.		
TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe Liczba godzin: 2									
1.3	Uczeń: (P) I.3) opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów myślowych; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich	konformizm, nonkonformizm grupy własne, grupy obce dyskryminacja uprzedzenia stereotypy hejt, mowa nienawiści ksenofobia piramida nienawiści	– wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest konformizm, – podaje <u>jeden przykład</u> zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji, – wskazuje sposoby reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu, – rozważa z pomocą	– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm, – identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu, – podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozważa osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminowaną i dyskryminowaną, oraz	– wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych, – omawia zjawisko dyskryminacji, wskazując <u>trzy mechanizmy</u> , które jej sprzyjają, – podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie	– omawia zagrożenia, jakie może nieść ze sobą postawa konformistyczna dla tożsamości i społecznej oraz osobistej człowieka, – analizuje <u>cztery przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych.	– analizuje, jakie zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości i społecznej oraz osobistej człowieka, – podaje i omawia <u>pięć przykładów zachowań</u> dyskryminacyjnych, – odwołując się do piramidy nienawiści, analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych ®.	praca w parach analiza wyników badań / praca z wynikami badań autorefleksja praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub oceną stopniem

	przejawy w swoim otoczeniu		nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, – rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.	analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	i otoczeniu klasowym, – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.				
--	----------------------------	--	---	---	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie
Liczba godzin: 1

1.4	Uczeń: (P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów;	fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u> , – identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku	– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u>	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie	– analizuje, co się dzieje w grupach, do których należy, – wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska
-----	--	---	---	---	--	--	---	--	--

	stosuje wybrane metody rozwiązywa nia konfliktów w grupie	rozwiązyw anie konfliktów w grupie	poziomu zaufania społecznego, – wskazuje <u>jedno</u> <u>zachowanie</u> własne lub innych, które sprzyja współpracy, – wskazuje <u>trzy główne</u> <u>sposoby</u> <u>rozwiązywania</u> <u>konfliktów</u> .	spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.	zadaniowe, do których przynależy, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne, – identyfikuje <u>trzy</u> <u>przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótco je omawia, – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywani a konfliktów.	w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, – wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – podaje, odwołując się do własnego doświadczeni a, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu	– rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę ®, – wskazuje, które instytucje cieszą się najmniejszym , a które – największym zaufaniem Polaków ®, – opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy wśród polskich nastolatków ®, – rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego osobistym doświadczeni em	rozmowa na forum klasy pytania podsumowuj ące	pytania sprawdzając e / samoocena
--	---	---	--	--	--	---	---	---	--

						każdego z tych konfliktów.	współdziałania w grupie ®, – wskazuje <u>czynniki</u> , które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia <u>pięć postaw</u> wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najskuteczniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.		
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie Liczba godzin: 2									
1.5	Uczeń: (P) I.5) korzystając z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje,	dobro wspólne konflikty światopoglądowe i polityczne podziały społeczne dezinforma	– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – <u>wskazuje dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – <u>wskazuje trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra	– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – <u>wskazuje cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra	– uzasadnia, dlaczego troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą ®, – <u>wskazuje cztery postawy lub wartości</u>	– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake newsów i teorii spiskowych), – wyszukuje informacje	praca z tekstem podręcznika praca z materiałem źródłowym (obraz/zdjęcie) praca z wynikami	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania metapoznawcze /

z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję (F) I.2) analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim, a także formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog (F) I.5)	cja fake news teoria spiskowa dialog	wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – wskazuje <u>dwa tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie, – wskazuje przy pomocy nauczyciela <u>dwie cechy</u> fake newsów, – zna i stosuje (z pomocą nauczyciela)	wspólnego, – na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, – porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, – zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – <u>formułuje</u>	wspólnego, – wskazuje <u>cztery tematy</u>, które dzielą społeczeństwo o polskie, – stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych), – stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – <u>formułuje argumenty</u> w dyskusji na	niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór, – analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków, – rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko, – rozważa na	z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach, – stosuje zasady wybranej formy dyskusji.	badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy mapa myśli praca w grupach, praca kreatywna praca z tekstem źródłowym metody dyskusyjne pytania podsumowujące działanie obywatelskie	samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena
---	--	--	---	--	--	---	--	---

korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową (DZO) Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny,		sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, – <u>formułuje jeden argument</u> (z pomocą nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych tematów, – wskazuje <u>jeden temat</u>, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej.	<u>dwa argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych tematów.	jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje <u>dwa tematy</u>, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej.	podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce, – wskazuje <u>pięć tematów</u>, które dzielą społeczeństwo o polskie, – zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, – formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając z różnych źródeł,				
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

	prezentowa nie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowa nie dialogu z osobami o odmienny ch poglądach Kryteria oceny DZO: – adekwatnoś ci działania do postawioneg o celu – stopnia zaangażowa nia, w tym ilości włożonej pracy – skuteczność i działania					– identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem , – wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe, – zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacj ą.				
--	---	--	--	--	--	---	--	--	--	--

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota
PYTANIE WIODĄCE: Jak wspólnie tworzymy szkołę?

Nu mer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły Liczba godzin: 2									
2.1	Uczeń: (P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie	wewnętrzne szkolne prawo oświatowe : statut szkoły i regulami n SU	– wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut, – wskazuje <u>dwie kwestie</u> ważne dla ucznia,	– wskazuje <u>trzy kwestie</u> ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny,	– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla niego największe znaczenie,	– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – wymienia	– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów funkcjonowa	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja</i> <i>RP</i> ,	pytania metapoznawc ze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N,

lub innych dokumentach wewnętrznych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł (F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnętrzny szkolny regulamin, a także ocenia jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne	prawa i obowiązki uczniowskie źródła praw i obowiązków ucznia organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski	które uwzględnia statut szkolny, – wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU, – z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – wskazuje organy w szkole, do	– wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU, – wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach, – wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji	– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, – analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.	<u>wszystkie akty prawne</u> wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu, – identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany, – wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, – formułuje opinię na	nia ucznia w społeczności szkolnej, – wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, – omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole, – wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.	<i>Konwencja o prawach dziecka)</i> praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca w grupach metody dyskusyjne wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem analiza prac uczniowskich zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	--	---	--	---	---	---	--	---

			których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.	wybranych praw ucznia w szkole, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.		temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole, – wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.			
--	--	--	---	---	--	---	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna

Liczba godzin: 2

2.2	Uczeń: (P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społeczność	szkolna społeczność więzi społeczne	– wymienia członków szkolnej społeczności, – wskazuje <u>jedną metodę</u> ,	– wskazuje <u>pięć pytań</u> , które pomogą zbadać poczucie przynależności do	– wskazuje <u>trzy metody</u> , za pomocą których można zbadać potrzeby	– uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne	– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań /	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy)
-----	--	--	--	---	---	--	---	---	--

i szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie (F) II.3) wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych; gdy jest to możliwe,	przynależność diagnoza potrzeb metody diagnozy mediacje szkolne mediator rówieśniczy budżet uczniowski	za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje rozpoznany w klasie <u>jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, – wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki), – wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje, – z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego,	społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły ®, – wskazuje <u>dwie metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki), – samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.	szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje <u>jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji	®, – formułuje zespołowo <u>pięć pytań</u>, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza ®, – wskazuje <u>cztery metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wyjaśnia, na czym polegają mediacje, – formułuje <u>trzy argumenty</u> za korzystaniem z mediacji	czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności ®, – wskazuje <u>pięć metod</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje i omawia <u>obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków	analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy formułowanie pytań ankietowych metody badawcze – mapa przestrzeni pytania podsumowujące działanie obywatelskie	zespołowej, wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena, ocena koleżeńska portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub oceną stopniem
--	--	---	--	--	---	---	--	--

w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji (DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia		– wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.		ze swojej szkoły lub z innych szkół).	w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami, – wskazuje <u>trzy cechy</u>, jakimi powinien charakteryzować się mediator.	szkolnej społeczności, – dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/obszaru, – wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole</u> ®.		
---	--	--	--	--	---	---	--	--

	zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy								
	– skuteczność i działania								

TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski

Liczba godzin: 1

2.3	Uczeń: (P) II.3) opisuje ideę samorządności i uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany	samorząd uczniowski prawo oświatowe idea samorządności uczniowskiej partycypacja proces decyzyjny w szkole samorząd klasowy	– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU), – wymienia <u>dwa uprawnienia SU</u> , – wymienia <u>dwie korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU, – wskazuje <u>jedno działanie</u> własne lub koleżanek i kolegów podjęte w ramach SU,	– wymienia <u>trzy uprawnienia SU</u> , – wymienia <u>trzy korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU, – wskazuje <u>dwa działania</u> własne podjęte w ramach SU, – wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,	– wymienia <u>cztery uprawnienia SU</u> , – wskazuje <u>jedno źródło prawne</u> , z którego wynikają uprawnienia SU, – wymienia <u>cztery korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU, – rozważa własne zaangażowanie	– wymienia <u>pięć uprawnień SU</u> , – omawia <u>dwa źródła prawne</u> , z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>pięć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU, – ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim	– wymienia <u>sześć uprawnień SU</u> , – omawia <u>trzy źródła prawne</u> , z których wynikają uprawnienia SU, – omawia <u>sześć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU, – omawia szczegółowo jedną z korzyści z	praca z tekstem podręcznika badawczy projekt edukacyjny praca z tekstem źródłowym (ustawa <i>Prawo oświatowe</i> , regulamin SU) praca w grupach analiza przypadku pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N
-----	---	--	--	---	--	--	--	---	--

mechanizm. (DZO) Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania (PR) Projekt badawczy Temat: Rola	rada szkoły wybory do władz samorządu uczniowskiego	– wskazuje <u>inicjatywy</u> szkolne podjęte przez SU w ostatnich <u>dwóch latach</u>, – wie, gdzie znaleźć regulamin SU, – wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu, – wskazuje członków rady szkoły, – bierze czynny udział w wyborach do SU, – wskazuje <u>dwie sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole,	– wskazuje <u>trzy sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.	w działalność SU, – wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu, – wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły, – tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, – zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację, – formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by	uczniom na realne włączenie się w prace samorządu, – formułuje <u>dwa argumenty</u> za powołaniem rady szkoły, – zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, <u>w tym formułuje trzy argumenty za swoją kandydaturą</u> i jeden postulat, dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu, – formułuje samodzielnie	dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności, – wskazuje <u>trzy cechy</u> dobrze funkcjonującego SU, – ocenia, w których obszarach SU w jego szkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy, – omawia <u>cztery poziomy</u> włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole	działanie obywatelskie	
---	---	--	--	--	---	--	-------------------------------	--

	demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji? Kryteria oceny projektu: – adekwatności działania do postawionego celu – stopień zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania – współpraca w zespole – indywidualny wkład każdej		– angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.		uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego .	<u>trzy</u> argumenty za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.	(informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie) , – ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach, – omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU, – wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów		
--	---	--	--	--	--	---	--	--	--

	osoby						do SU ®.		
--	-------	--	--	--	--	--	----------	--	--

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

PYTANIE WIODĄCE: Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną?

Num er lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programow ej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadni enia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowan e metody i formy pracy	Rekomendac je w zakresie monitorowa nia osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczając y) UCZEŃ:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ:	rozszerzając e (dobry) UCZEŃ:	dopełniające (bardzo dobry) UCZEŃ:	wykraczając e (celujący) UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna Liczba godzin: 1									
3.1	Uczeń: (P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne	społecz ność lokalna tożsamoś	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,	– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,	– opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej	– podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależność	– wskazuje i omawia <u>sześć elementów</u> tworzących lokalną	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami	pytania metapoznawc ze / samoocena obserwacja

cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością (F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych	ć lokalna dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne patriotyzm lokalny	– z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność, – wskazuje <u>jeden przykład</u> patriotyzmu lokalnego, – wskazuje <u>jeden problem</u>, z którym mierzy się jego lokalna społeczność, – bierze udział (bierny) w <u>jednych obchodach rocznicy historycznej</u> w społeczności lokalnej.	– w prosty sposób opisuje swoją lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne, – wymienia <u>dwa przejawy</u> patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>dwa problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat.	członków oraz elementy charakterystyczne, – podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej.	ci do lokalnej społeczności, – wymienia <u>trzy przejawy</u> patriotyzmu lokalnego, – identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>trzy problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.	społeczność, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność, – wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami, – omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym	badania / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym pytania podsumowujące działanie obywatelskie	wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N
---	---	---	---	--	---	---	---	---

problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować (DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach Kryteria oceny DZO: – adekwatność i działania do						wskazuje korzyści płynące z tej postawy ®, – przedstawia ruchy miejskie jako przejawy obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej ®.		
---	--	--	--	--	--	--	--	--

	postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego

Liczba godzin: 1

3.2	Uczeń: (P) III.2) porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i	samorządność samorząd terytorialny zasada pomocniczości organy samorządu terytorialnego	– wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy, – wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach, – wymienia, z pomocą	– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorządy, – wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,	– wyjaśnia, po co społeczeństwom samorządy, – omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania	– analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej), – wskazuje <u>po pięć zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,	– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji i władzy publicznej, – wskazuje <u>po siedem zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,	praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające
-----	--	---	--	---	---	---	---	--	---

życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości	negotywne zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone jednostki samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze gminy	nauczyciela, <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u>: regionalnego i lokalnego, – wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym</u> gminy, powiatu i województwa – wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, – wskazuje, z pomocą nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa – wskazuje <u>po</u>	– wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u>: regionalnego i lokalnego, – wskazuje <u>po trzy zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa – wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy,	nia samorządu terytorialnego – rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego – wskazuje <u>po cztery zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa – wymienia <u>po dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa – wskazuje organy stanowiące	a, – wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych</u> gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa – wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa – omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych	– wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa – omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych	znalezionymi w internecie pytania podsumowujące wyszukiwane informacji w internecie	/ samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
---	--	---	---	--	--	--	--	---

			<u>dwie kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w	powiatu i województwa, – wskazuje <u>po trzy kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd	prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio	powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców, – wskazuje akty prawne regulujące funkcjonowanie samorządu terytorialnego .		
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

			jego gminie.	w jego gminie.	wpływa na życie mieszkańców, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców.				
--	--	--	--------------	----------------	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie

Liczba godzin: 2

3.3	Uczeń: (P) III.3) opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego	proces decyzyjny w organach wykonawczych proces decyzyjny w organach uchwałodawczych prawo miejscowe	– omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wskazuje organy	– omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> spraw,	– wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe	– wskazuje <u>siedem form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnotach samorządowych, – omawia szczegółowo <u>jedną z tych form</u> , wyjaśniając,	– wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną ®, – omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej)	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena
-----	---	--	--	--	---	--	---	--	---

; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm (F) III.3) wyszukuje aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, wybiera i śledzi interesujące go zagadnienie, formułuje i przedstawia opinię na jego temat (DZO) Aktywny	komisje rady/sejmi ku formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych	wykonawcze jednoosobowe i kolegialne, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>dwa przykłady</u> spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, – formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie, – wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez	którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, – formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ, – wskazuje <u>trzy formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia w	e od kolegialnych, – wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady, – wykorzystuje wiedzę o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego organu, – wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu	jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.	zej do ogłoszenia uchwały) ®, – omawia <u>na przykładzie</u> rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego ®, – wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej ®, – wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w	rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące działanie obywatelskie notatka	analiza prac uczniowskich obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	---	---	---	---	--	---	--	---

	udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów (DZO) Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom Kryteria oceny DZO:		dany organ gminy, – wskazuje <u>dwie formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – szczegółowo omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje <u>jedną sprawę</u>, w której	prosty sposób <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, – wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	terytorialnego , – wskazuje <u>pięć form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych informacji) własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonym dla		ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie/miejscie, – omawia szczegółowo <u>jedną z tych spraw</u>, – wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.		
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

	– adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania		prowadzone są konsultacje społeczne w jego gminie.		danych konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.				
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach

Liczba godzin: 2

3.4	Uczeń: (P) III.4) identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski,	aktywność obywatelska: polityczna, społeczna inicjatywa lokalna budżet obywatelski fundusze sołecki wolontaria	– wskazuje co najmniej <u>dwie dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – wyszukuje, z pomocą nauczyciela,	– wskazuje co najmniej <u>trzy dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – rozważa, która z tych form jest najłatwiej	– wymienia <u>dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u> , – wyszukuje	– omawia co najmniej <u>cztery dostępne formy</u> zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – wymienia <u>trzy sposoby informowania</u>	– uzasadnia, dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności, – podaje <u>po jednym przykładzie</u> aktywności politycznej i aktywności społecznej, – podaje <u>po jednym</u>	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych
-----	---	---	---	---	--	--	--	--	--

inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności (F) III.4) identyfikuje lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości	t partycypacja	<u>jedno przedsięwzięcie</u> w jego gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – wyjaśnia,	dostępna dla osób w jego wieku, – wymienia <u>dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, – wyszukuje <u>jedno przedsięwzięcie</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego	<u>dwa przedsięwzięcia</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego gminie, – przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków	<u>władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u>, – wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może dotyczyć, – wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, – wskazuje <u>obszary</u>, które objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego,	<u>przykładzie inicjatywy lokalnej</u> zrealizowanej w jego społeczności lokalnej i poza nią, – wymienia <u>wszystkie etapy</u> wdrażania budżetu obywatelskiego ®, – formułuje <u>trzy argumenty</u>, które mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego, – wyjaśnia,	wyszukiwanie informacji w internecie działanie obywatelskie notatka w internecie / wpis do mediów społecznościowych działanie obywatelskie praca w grupach: tworzenie wniosku do budżetu obywatelskiego pytania podsumowujące	uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	------------------------------	--	--	--	--	--	---	--

	angażuje się w działalność organizacji (DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe (DZO) Nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym		na czym polega wolontariat, – wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje lub instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie, – nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką .	go, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, – nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką .	z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.	– wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego, – rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.	czym jest fundusz sołecki, oraz jakie ma znaczenie w małych gminach ®, – analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do większego zaangażowania, – rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.		
--	--	--	---	---	---	---	---	--	--

	przedstawienie na forum klasy efektów swojego zaangażowania Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
--	---	--	--	--	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd

Liczba godzin: 2

3.5	Uczeń: (P) III.5) opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików	młodzieżowe rady lokalne problemy młodzieży petycja, list	– wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik	– wskazuje <u>trzy cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – podaje <u>przykład realizacji</u>	– wskazuje i omawia <u>najważniejszy cel</u> powoływania młodzieżowych rad, – wyjaśnia, w	– wskazuje i omawia <u>cztery cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – identyfikuje i omawia	– formułuje <u>trzy argumenty</u> potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych,	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze
-----	--	--	---	--	---	---	---	---	---

wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania (F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów w demokratycznych, by je zasygnalizow	otwarty	wojewódzki), – wskazuje <u>wybrane cele</u> powoływania młodzieżowych rad, – podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad, – identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu, – wskazuje	<u>wybranej kompetencji rad młodzieżowych</u>: konsultacyjne, doradczej lub inicjatywnej, – identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje <u>propozycje rozwiązania dwóch problemów</u>, – opracowuje, z pomocą nauczyciela, <u>jeden projekt petycji lub listu otwartego</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowa	jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować, – opracowuje i wysyła <u>petycję lub list otwarty</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, – formułuje <u>propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów</u>, – omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	– podaje <u>przykłady realizacji trzech kompetencji</u> rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej, – omawia <u>jeden przykład</u> skutecznego działania młodzieżowej rady gminy, – podaje <u>jeden przykład</u> młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym.	autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie wywiad pytania podsumowujące działanie obywatelskie	ze / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	----------------	--	--	--	--	--	---	---

ać (DZO) Napisanie i wysłanie (opublikowanie) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania		dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	nego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.						
---	--	--	---	--	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie

Liczba godzin: 1

3.6	Uczeń: (P) III.6) jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek (DZO) Wypełnienie wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia	urząd sprawy urzędowe obsługa petenta w urzędzie mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP	– wyjaśnia, czym zajmują się urzędy, – wskazuje <u>trzy sprawy</u>, które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u>, która dotyczy młodego człowieka, – wskazuje <u>jedną sprawę</u>, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wskazuje <u>trzy sprawy urzędowe</u>,	– wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – realizuje <u>jedną wybraną sprawę urzędową</u>: wypełnia niezbędne	– omawia <u>jedną sprawę</u>, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – wymienia <u>dwie zalety</u> ePUAP, mObywatela lub IKP.	– wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy, – wyjaśnia co to jest ePUAP, – dla <u>dwóch wybranych spraw</u> urzędowych (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury.	– tworzy konto na ePUAP i jeśli to możliwe realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem, – wskazuje <u>cztery usługi urzędowe</u>, z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel, – formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL, – wskazuje <u>trzy zalety</u> ePUAP,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące działanie obywatelskie	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub oceną stopniem
-----	--	--	---	---	--	---	--	--	---

	zaangażowani a, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania		które można załatwić przez internet, – realizuje, z pomocą dorosłego, <u>jedną sprawę urzędową:</u> wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).			mObywatela lub IKP.		
--	---	--	---	---	--	--	------------------------	--	--

ROZDZIAŁ IV. Polska państwem demokratycznym

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Nu mer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceny
			konieczne (dopuszczające)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		

TEMAT LEKCJI: Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm
Liczba godzin: 1

4.1	Uczeń: (P) IV.1) na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki	system polityczny (ustrój polityczny) reżim polityczny demokracja autorytaryzm totalitaryzm reżim polityczny w Polsce po 1945 r. konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla	– wymienia elementy systemu politycznego ®, – wyjaśnia w prosty sposób, co oznacza termin <i>reżim polityczny</i> , i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u> , – w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny, – identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji	– wymienia elementy systemu politycznego i w prosty sposób je opisuje ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u> , – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> , – na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>system polityczny</i> i opisuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i charakteryzuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> , – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane, – podaje kryteria	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>system polityczny</i> i charakteryzuje poszczególne elementy takiego systemu ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i omawia <u>trzy rodzaje reżimów</u> , – definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym ®,	– porównuje zakresy znaczeniowe terminów <i>system polityczny</i> i <i>ustrój polityczny</i> ®, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i porównuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> ®, – definiuje termin <i>reżimy hybrydowe</i> ; podaje przykłady tego typu reżimów ®, – na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
-----	--	--	---	---	---	--	---	--	--

		jednostki i społeczeństwa , – na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa, – identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.	– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>wybraną różnicę</u>.	podziału systemów politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje, – na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego, – na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych	– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady), – na przykładach z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarne oraz porównuje je z systemem demokratycznym, – na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarne i totalitarne,	politycznego i analizuje ich rolę, – podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów, – odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do <i>Konstytucji PRL</i>, charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarne oraz porównuje je z systemem demokratycznym		
--	--	--	--	--	---	---	--	--

					ych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współczesności; poddaje ocenie <u>dwie wybrane różnice</u>.	– wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym, – na przykładzie historii Polski po 1945 r. wymienia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznego sposobu rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej , – porównuje życie	nym, – ocenia, czy ustrój PRL był totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty i kontrargumenty</u>, – analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działań władz świadczące o tym, że w państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub totalitarny ®, – na przykładzie Polski po		
--	--	--	--	--	---	---	---	--	--

						codzienne Polaków w okresie PRL i współcześni e; przedstawia i poddaje ocenie <u>trzy</u> <u>wybrane</u> <u>różnice</u>.	1945 r. przedstawia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je porównuje, klasyfikuje i omawia na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej , – porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześni e; przedstawia i poddaje ocenie <u>cztery</u>		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							<u>wybrane</u> <u>różnice.</u>		
TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.									
Liczba godzin: 1									
4.2	Uczeń: (P) IV. 2) wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji i oraz dyskutuje na ich temat	terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja</i> czynniki sprzyjające demokratyzacji proces demokratyzacji Polski po 1989 r. transformacja gospodarcza skutki przemian politycznych i gospodarczych ocena politycznych	– zna terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – podaje <u>jeden przykład</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i> – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika a) wymienia <u>przynajmniej dwa czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – omawia	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej, – na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika a) wymienia <u>przynajmniej trzy czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,	– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. definiuje terminy <i>transformacja ustrojowa i demokratyzacja,</i> porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>transformacja</i>	metody badawcze analiza wyników badań praca z tekstem podręcznika dyskusja rozmowa na forum klasy działanie obywatelskie wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena

		h, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji	planu Balcerowicza i przedstawia skutek tej reformy, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi	i wskazuje ich skutki, – podaje przynajmniej <u>dwa przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, – wyszukuje	kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki, – podaje przynajmniej <u>cztery przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i szczegółowo przedstawia ich skutki, – na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na	– charakteryzuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., – podaje przynajmniej <u>pięć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje	<i>gospodarcza</i> oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi się to pojęcie, – wymienia i omawia przynajmniej <u>cztery czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, – analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski, – podaje przynajmniej <u>sześć</u>		
--	--	---	---	--	--	--	--	--	--

			w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń i przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	temat konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem, – zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty), – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi	opinię i uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów, – wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach	<u>przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, – zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz możliwe kontrargumenty współdyskuta		
--	--	--	--	--	---	---	---	--	--

					społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	prezentacji przygotowanej w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie i przedstawionej na forum klasy ®		
--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

							[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].		
	(DZO) Przeprowadzenie i udokumentowanie wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatanem) lub inną ważną postacią lokalną Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy	Przeprowadź wywiad z osobą, która żyła w okresie przemian politycznych i ekonomicznych w latach 90. XX w. Zapytaj ją m.in. o to, jak postrzegała dokonujące się zmiany, jakie są jej osobiste doświadczenia z pierwszych lat III RP oraz jak ocenia tamte wydarzenia z dzisiejszej perspektywy	– z pomocą nauczyciela formułuje cel wywiadu i pytania, – dokonuje wyboru świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, – przeprowadza wywiad, – przygotowuje prostą prezentację efektów wywiadu, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania.	– formułuje cel wywiadu i wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, – z pomocą nauczyciela formułuje pytania do wywiadu, – przeprowadza wywiad, – opracowuje odpowiedzi, które udało się uzyskać od rozmówcy, – prezentuje wywiad w wybranej formie,	– formułuje cel wywiadu i z pomocą nauczyciela przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, i uzasadnia swój wybór, – opracowuje pytania, – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad i przygotowuje	– definiuje cel wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – wybiera świadka historii, z którym będzie rozmawiać, i uzasadnia swój wybór, odwołując się do odpowiednich aspektów tematu działania, – przygotowuje się do wywiadu i opracowuje pytania,	– definiuje cele wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, – dokonuje wyboru świadka historii, z którym będzie rozmawiać, zgodnie ze sformułowanymi wcześniej założeniami działania, – przygotowuje się do wywiadu: opracowuje pytania, określa zasady	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja ocena koleżeńska, IZ od N, pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie/ samoocena, IZ od N

	– skuteczność i działania	. Napisz krótkie podsumowanie wywiadu – uwzględnij najciekawsze i najbardziej zaskakujące informacje.		– prowadzi portfolio dokumentujące jego działania.	e opracowanie zebranego materiału, – prezentuje wywiad w wybranej formie, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania w wymaganej formie.	– przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad w wybranej formie; opracowuje zebrany materiał, – prezentuje wywiad i efekty swojej pracy w wybranej formie, – prowadzi portfolio, w którym zamieszcza wszystkie wytworzone, znalezione i uzyskane od rozmówcy materiały.	spotkania oraz sposób utrwalenia wywiadu, ustala z rozmówcą formę autoryzacji, – przeprowadza wywiad, – dokumentuje wywiad w wybranej formie; analizuje, weryfikuje i opracowuje zgromadzone materiały, – przeprowadza autoryzację wywiadu według ustalonej formuły, – prezentuje w wybranej		
--	---------------------------	---	--	--	---	--	--	--	--

							formie na forum klasy wywiad i pozostałe efekty swojej pracy, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania i właściwie archiwizuje swoją pracę, – dokonuje podsumowania i samoceny.		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa

Liczba godzin: 1

4.3	Uczeń: (P) IV.3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady	demokratyczne państwo prawa zasady demokratycznego państwa prawa w <i>Konstytucji RP</i> demokracja	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, identyfikuje <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia w prosty sposób znaczenie <u>co najmniej trzech zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – wskazuje,	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej czterech zasad</u> demokratycznego państwa, – omawia, w jaki sposób	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i>, wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej sześciu zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego,	– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> analizuje <u>co najmniej siedem zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena
-----	--	--	---	--	--	---	---	---	---

demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje demokrację większość włą i konstytucyjną	większościowa a demokracja konstytucyjna demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia a formy demokracji bezpośredniej	wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>jeden przykład</u>), – zna terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> , –	w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>dwa przykłady</u>), – definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> , – odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia	zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – definiuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> oraz porównuje te pojęcia, wskazując różnice	w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, – wyjaśnia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz,	w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> , w tym przedstawia związki między demokracją a rządami prawa, – ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznej	argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	--	--	---	---

			wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u> ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.	demokrację pośrednią od demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.	między ich zakresami znaczeniowymi, – odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.;	– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej, – odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej	nego państwa prawa, – porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej, – odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce		
--	--	--	--	---	--	---	---	--	--

					wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	i demokracji bezpośredniej , – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej ; podaje wady i zalety każdej z tych formuł demokratycznych, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendów</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia także		
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

							skutki tych referendów.		
TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji Liczba godzin: 2									
4.4	Uczeń: (P) IV.4) identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności i (F) IV.1) wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia jego wpływ na demokrację i życie publiczne,	zagrożenia dla ustroju demokratycznego korupcja nepotyzm niski poziom aktywności obywateli dezinformacja metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego populizm	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>dwa</u> <u>współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>trzy</u> <u>współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>trzy</u> <u>współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz ocenia ich skuteczność, – korzystając z wyników badań,	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>cztery</u> <u>współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia i opisuje <u>pięć</u> <u>współczesnych zagrożeń</u> dla systemu demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne, – wymienia i ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także	analiza wyników badań wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

	formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej		społecznej, które doprowadziło do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej ; formułuje opinię na temat tego działania, – omawia na przykładzie, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłoweg o funkcjonowa nia demokracji, – wymienia skutki rozpowszechn iania fałszywych informacji, – potrafi	społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej ; formułuje opinię na ich temat, – omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłoweg o funkcjonowa nia demokracji, – potrafi wskazać <u>dwie</u> <u>zasady</u> , których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem	formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesnoś ci; w uzasadnien iu wskazuje <u>jedną</u> <u>przyczynę</u> zmian nastrojów w społeczeńst wie polskim ®, – ocenia skuteczność działań na ręcz aktywizacji społecznej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej	– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesnoś ci; w uzasadnien iu wskazuje <u>dwie</u> <u>przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeńst wie polskim ®, – ocenia skuteczność działań na ręcz aktywizacji obywatelskiej , które mają przyczyniać się do podniesienia	formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, – korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczes ności; w uzasadnien iu wskazuje <u>trzy</u> <u>przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeńst wie polskim i je klasyfikuje ®, – ocenia skuteczność działań na		
--	---	--	---	--	---	---	---	--	--

			wskazać <u>jedną zasadę</u>, której należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy ją stosować, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego doświadczenia a lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia, – wymienia metody walki z dezinformacją i wie, jak je stosować, – potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować,	poziomu aktywności obywatelskiej , i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć , – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia, – wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je stosować,	rzecz aktywizacji obywatelskiej , które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej , i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć , a także dokonuje analizy ich rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji, – formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych		
--	--	--	---	--	---	--	---	--	--

					– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie polityczne i społeczne w państwie demokratycznym, – odnosząc się do <u>wybranego przykładu</u> współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.	– wskazuje i omawia <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy,	informacji i w uzasadnieniu odnosi się do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa, – analizuje metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je zastosować, – ocenia, czy walka z dezinformacją może zagrażać wolności słowa i niezależność i mediów, – omawia i stosuje	
--	--	--	--	--	---	--	---	--

						– odwołując się do <u>dwóch</u> <u>wybranych</u> <u>przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.	w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji, – wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w demokratycznym państwie prawa – formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty,		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

							– odwołując się do <u>trzech wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.		
TEMAT LEKCJI: Wybory demokratyczne Liczba godzin: 1									
4.5	Uczeń: (P) IV.5) wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski	funkcje wyborów zasady prawa wyborczego w Polsce czynne i bierne prawo wyborcze wybory większości	– wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym, – ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje <u>jeden argument</u> za taką oceną,	– formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia, – ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje <u>dwa</u>	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym,	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>trzy przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>cztery przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,	wyszukiwanie informacji w internecie praca w grupach projekt edukacyjny praca z tekstem podręcznika pytania	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, rutyny krytycznego myślenia /

	i argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu	owe i proporcjonalne świadomy udział w wyborach	– odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego, – ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	<u>argumenty</u>, – odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego, – ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.	i wymienia <u>dwie przykładowe funkcje</u> głosowania, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego i wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach.	– omawia zasady prawa wyborczego w Polsce – porównuje czynne i bierne prawo wyborcze oraz wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, – rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą <u>dwóch</u>	nym, – analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego, – wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia, – rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje	podsumowujące	samoocena pytania sprawdzające / samoocena
--	---	---	--	--	--	---	---	----------------------	--

						<u>argumentów</u>, – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i wskazuje działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach, – zbiera informacje (np. z	opinię w tej sprawie i ją uzasadnia <u>trzema argumentami</u>, a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji, – na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®, – analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

						internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowad za analizę ich wyników.	działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach, – zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje, formułuje opinię na temat frekwencji i uzasadnia swoje zdanie.		
	(PR) Projekt badawczy Kryteria oceny projektu: – adekwatności działania do postawionego	Temat: Frekwencja wyborcza w Polsce po 1989 r. – przyczyny absencji oraz	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze,	– przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze,	– w prosty sposób definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w	– definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania (metoda SMART),	– definiuje problem, – stawia pytania badawcze, – planuje działania – (metoda	projekt badawczy	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena

	celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania – współpracy w zespole – indywidualnego wkładu każdej osoby	zmiany poziomu udziału obywateli w wyborach	– planuje działania, – przeprowadza część działań.	– planuje działania, w tym współtworzy harmonogram , – przeprowadza działania, – realizuje cel badawczy, – dokonuje ewaluacji.	tym współtworzy harmonogram i współdecyduje o podziale zadań, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zdecydowaną większość działań samodzielnie, – dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego.	dokonuje podziału zadań, współtworzy harmonogram , uczestniczy w działaniach promocyjnych, – realizuje cel badawczy i przeprowadza działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty swojej pracy.	SMART), dokonuje podziału zadań, tworzy harmonogram , organizuje działania promocyjne, – pozyskuje partnerów, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zaplanowane przez siebie działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – w pełni realizuje cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty pracy		koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	---	--	--	--	--

							swojej i zespołu na forum klasy.		
--	--	--	--	--	--	--	----------------------------------	--	--

ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Nu mer lekcj i	Wymagania szczegółowe z podstawy programowe j P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnie nia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowan e metody i formy pracy	Rekomendac je w zakresie monitorowa nia osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczają cy)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzając e (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczając e (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Prawo i jego znaczenie									
Liczba godzin: 1									
5.1	Uczeń: (P) IV.6) opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejsz	prawo rodzaje prawa cechy dobrego prawa główne instytucje prawa cywilnego	– wyjaśnia <u>na dwóch przykładach</u> znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w	– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce,	– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży, – wyjaśnia termin <i>prawo</i> ,	– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych, – omawia termin <i>prawo</i>	– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i ocenia jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych, – omawia	praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyj na praca z tekstem źródłowym [k.r.o.; k.c.]	rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

	ych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatne j pomocy prawnej	i rodzinne go nieodpłatn a pomoc prawna	praktyce, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> , –wymienia <u>dwa</u> <u>przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względem na rodzaj regulowanyc h spraw, – identyfikuje <u>trzy cechy</u> dobrego prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i> , – wymienia <u>trzy</u> <u>przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanyc h spraw, – wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery</u> <u>cechy</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla	– omawia <u>trzy</u> <u>przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względem na rodzaj regulowanyc h spraw, – wymienia i opisuje <u>pięć</u> <u>cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla	i przedstawia <u>cztery</u> <u>przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względem na rodzaj regulowanyc h spraw, – wymienia i opisuje <u>sześć</u> <u>cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela,	termin <i>prawo</i> i wymienia oraz opisuje <u>pięć</u> <u>przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względem na rodzaj regulowanyc h spraw, – wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli, – analizuje, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębior	wyszukiwani e informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowują ce	pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	---	---	--	--	---	--	---	--	---

			źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – odnosząc się do przykładów z życia społecznego, wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska,</i> – wymienia <u>po jednym</u>	materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®, – wyjaśnia w prosty sposób znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo,</i> – wymienia <u>po dwa</u>	obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej,	urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, alimenty</i> – i właściwie używa ich w	cy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie przynajmniej dwoma argumentami ®, – wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezwłasnowolnienie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo,</i>		
--	--	--	---	--	---	---	--	--	--

			<u>przykładzie</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – wymienia	<u>przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia	– wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia oraz między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym	swoich wypowiedziach, – rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia, – wymienia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega	<i>alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach, – rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezwłasno wolnienia, – wymienia i omawia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować odpowiednie przepisy		
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

			<u>po dwa przykłady</u> regulacji z zakresu prawa cywilnego i prawa rodzinnego, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, w świetle polskiego prawa; – wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; – w prosty sposób omawia procedurę uzyskania pomocy	procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego	zakresie; potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego	władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje dotyczące ich zapisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia	<i>Kodeksu cywilnego</i> podczas rozważania przykładów i stosuje swoją wiedzę z tego zakresu w praktyce, – wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinię na temat odpowiedzialności rodzicielskiej, popierając swoje zdanie trafnymi argumentami i odpowiadając na		
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

			z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie lub powiecie.	prawnej.	gminie i powiecie; omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	potrzebne do tego dokumenty; potrafi posługiwać się odpowiednim i przepisami prawa w tym zakresie i wyszukuje informacje na ten temat we właściwych źródłach, – wyszukuje i omawia informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; analizuje procedurę	kontrargumenty w dyskusji ®, – omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce, – przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego		
--	--	--	--	----------	---	---	---	--	--

						uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.	(kościelnego) ®; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia niezbędne do tego dokumenty; rozważając przykłady z tego zakresu, posługuje się odpowiednim i przepisami <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i> [k.r.o.], wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w kontekście możliwości zawarcia małżeństwa cywilnego,		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

							– wyszukuje (np. w internecie) i analizuje informacje, w tym akty prawne, dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie, powiecie i województwie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce.		
TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka Liczba godzin: 1									
5.2	Uczeń: (P) IV.7)	podstawowe prawa człowieka	– w prosty sposób wyjaśnia,	– wyjaśnia, czym są prawa	– wyjaśnia, czym są prawa	– wyjaśnia, czym są prawa	– analizuje, czym są prawa	praca z tekstem źródłowym	rutyny krytycznego myślenia /

identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel–państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka	cechy praw człowieka generacje praw człowieka	czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po trzy przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady</u> <u>praw</u> <u>i wolności</u> człowieka oraz	człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po cztery przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady</u> <u>praw</u> <u>i wolności</u> człowieka, po czym przyporządkowuje je do	człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka i szczegółów o omawia przynajmniej dwie z nich, – wymienia generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej wymienionej kategorii</u>	człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u> , – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na	człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej dwóch argumentów, – wymienia i szczegółowo omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na kulturalne;	(<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	--	--	---	--	--	---	---	---

			przyporządko- wuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręc- znika) formułuje opinię w kontrowers- yjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.	odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznik a) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel- państwo; w uzasadnien- iu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręc- znika) formułuje	<u>i generacji,</u> – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>cztery</u> <u>przykłady</u> praw i wolności człowieka, a także przyporządko- wuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznik a) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel- państwo; w uzasadnien- iu podaje co najmniej jeden	ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej</u> <u>wymienionej</u> <u>kategorii</u> <u>i generacji,</u> – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć</u> <u>przykładów</u> praw i wolności człowieka, po- czym przyporządko- wuje je do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznik a) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka	podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej</u> <u>wymienionej</u> <u>kategorii</u> <u>i generacji,</u> – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>osiem</u> <u>przykładów</u> praw i wolności człowieka, po- czym przyporządko- wuje je do odpowiedniej generacji; – odróżnia prawa człowieka od wolności, – na podstawie materiału źródłowego (z podręcznik a) ocenia, w jaki sposób		
--	--	--	---	--	--	---	--	--	--

				opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.	przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u>.	wpływają na relacje obywatel–państwo, i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej dwóch argumentów</u>, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>dwóch argumentów</u>.	prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej trzech argumentów</u>, – na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>trzech</u>		
--	--	--	--	---	---	--	---	--	--

							argumentów.		
TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowieka Liczba godzin: 1									
5.3	Uczeń: (P) IV.8) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu	przyczyny łamania praw i wolności człowieka formy łamania praw i wolności człowieka instytucje stojące na straży praw i wolności człowieka procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka mechanizmy ochrony praw i wolności	– wymienia <u>trzy</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz omawia jedną z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia, – wymienia <u>trzy środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,	– wymienia <u>cztery</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz omawia dwie z nich, – rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia i wyjaśnia, dlaczego do niego doszło, – wymienia <u>cztery środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki	– wymienia <u>cztery</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – omawia <u>co najmniej trzy</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia, dlaczego do niego doszło,	– wymienia <u>sześć</u> przyczyn łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – analizuje <u>co najmniej cztery</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela; w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia, dlaczego do niego doszło,	– formułuje opinie na temat przyczyn konkretnych przypadków łamania praw i wolności człowieka oraz uzasadnia swoje zdanie, – wymienia i analizuje <u>osiem</u> przyczyn łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne), – analizuje <u>co najmniej cztery</u>	wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika studium przypadku autorefleksja pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

		człowieka	– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej jedną sprawę</u>, którą RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego wskazuje konieczne elementy wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć taki wniosek, – wyjaśnia w prosty	krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej dwie sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego, z pomocą nauczyciela, sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie i wie, jak może	– wymienia i omawia <u>cztery środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>co najmniej trzy sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału	– wymienia i omawia <u>pięć środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia i omawia <u>co najmniej trzy sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału	<u>współczesne przypadki</u> łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych, w tym przedstawia przyczyny i formy tych naruszeń, – wymienia i omawia <u>sześć środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe, – wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności		
--	--	-----------	---	---	--	--	---	--	--

			sposób, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, – wskazuje funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję , – wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyszukuje w internecie informacje na	złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję , a także wyszukuje <u>dwa przykłady</u> działań podejmowanych przez RPD; – wymienia okoliczności,	wybranej sprawy sporządza poprawnie wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób	źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie	Rzecznika Praw Obywatelskich, a także omawia <u>co najmniej cztery sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował, – na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także zna procedurę złożenia wniosku i		
--	--	--	--	--	---	---	---	--	--

			ten temat.	w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.	można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję ; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat skargi do	sprawy, – wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD, – przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wyjaśnia,	ocenia skuteczność tego instrumentu ochrony praw jednostki, – wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wnioski o ponowne rozpatrzenie sprawy; na podstawie materiału źródłowego (wzoru pisma) wskazuje niezbędne elementy odwołania, – analizuje		
--	--	--	------------	--	---	---	--	--	--

					Europejskiego o Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuję krótką informację na jej temat.	kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego o Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i dokonuje analizy tej sprawy.	funkcje i możliwości działania Rzecznika Praw Dziecka, w tym jego uprawnienia oraz przykłady problemów rozwiązywanych przez RPD, – analizuje instrument ochrony praw i wolności, jakim jest skarga do Europejskiego o Trybunału Praw Człowieka, w tym ocenia skuteczność tego środka; wymienia oraz omawia okoliczności, w których obywatel Polski może		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							złożyć tego typu skargę, – wyszukuje w internecie informacje na temat co najmniej dwóch skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje analizę wybranych spraw, – na podstawie materiału źródłowego (wzór pisma) sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							sprawie i ocenia skuteczność tego środka ochrony praw i wolności ®.		
TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych (fakultatywny) Liczba godzin: 1									
5.4	Uczeń: (F) IV.5) wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych danych osobowych oraz wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie ; potrafi zgłosić naruszenie dóbr osobistych	dane osobowe dane wrażliwe oszustwa internetowe dobra osobiste RODO naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po dwa przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje informacje, na podstawie	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po cztery przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki,	– definiuje terminy: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po pięć przykładów</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki,	– wyjaśnia, czym są dane osobowe i dane wrażliwe i jakie mają znaczenie dla jednostki, oraz podaje <u>po sześć przykładów</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki,	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika studium przypadku autorefleksja wypowiedź argumentacyjna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena

			w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po dwie zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – wymienia <u>dwa najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z	podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia sposoby zminimalizowania tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po trzy zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – wymienia <u>trzy najczęstsze</u>	których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby zminimalizowania tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po cztery zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania	można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np.	których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń, – wie, co to jest RODO, a także przedstawia i omawia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywa		
--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

			ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – wymienia <u>trzy przykłady</u> dóbr osobistych i identyfikuje przypadki ich naruszenia, – wymienia <u>dwa sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – z pomocą nauczyciela przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych	<u>oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>cztery przykłady</u> takich dóbr oraz identyfikuje przypadki ich naruszenia, – wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – przygotowuje zgłoszenie	a danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – omawia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pięć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń, – omawia	w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – omawia <u>cztery najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić, – wyjaśnia, czym są <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>sześć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń, – przedstawia <u>cztery</u>	nia danych i udostępniani a danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce, – analizuje mechanizm <u>czterech najczęstszych oszustw internetowych</u> związanych z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić przed tymi zagrożeniami – dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy, – wyjaśnia, czym są		
--	--	--	--	---	--	---	---	--	--

			w wybranym przypadku.	dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	<u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	<u>sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	dobra osobiste, podaje <u>osiem przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń, – przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym		
--	--	--	-----------------------	--	--	--	---	--	--

							przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.		
TEMAT LEKCJI: Formy zatrudnienia									
Liczba godzin: 2									
5.5	Uczeń: (P) IV.9) rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat,	stosunek pracy (umowa o pracę) umowa o dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne) umowa o wolontariat staże i praktyki prawa i obowiązki i pracownika a pracodawcy	– identyfikuje różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i <u>po dwie cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co</u>	– wymienia różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co</u>	– wymienia różne formy zatrudnienia i porównuje umowę o pracę z umową o dzieło i umową zlecenia, – wymienia cele i omawia <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – na podstawie	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, – omawia cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, stażu lub praktyki, – analizuje cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (k.p.) praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) studium przypadku wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

	staż i praktyki, a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych	sposoby ochrony praw pracowników związki zawodowe	<u>najmniej cztery ich najważniejsze elementy</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) identyfikuje	<u>najmniej pięć ich najważniejszych elementów</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy przykłady</u> tych praw i obowiązków, – wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę, – na podstawie	materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i omawia <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po cztery przykłady</u> tych praw i obowiązków, – na podstawie	podaje przykłady umów każdego rodzaju, – omawia rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz jednej z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, – na podstawie materiałów	o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju, – porównuje rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>, – odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło,		
--	--	---	---	---	---	---	--	--	--

			<u>po jednym przykładzie</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – rozumie termin <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył <i>mobbingu</i> w miejscu pracy ®,	materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych czy przykładowych umów) identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje	materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) wymienia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje	źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po pięć przykładów</u> tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) omawia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umo	– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po sześć przykładów</u> tych praw i obowiązków, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) analizuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków		
--	--	--	---	--	--	--	--	--	--

			– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®, – wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące <u>co najmniej dwóch sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ®, a także wskazuje prawa pracownika dotyczące okresów	uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po cztery przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®, – wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje	uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) krótko omawia <u>po pięć przykładów</u> praw i obowiązków pracodawcy, – wymienia <u>co najmniej cztery sposoby</u> rozwiązania	wą o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®, – na podstawie	osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki, – wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym		
--	--	--	--	---	--	--	--	--	--

			wypowiedzenia, – wymienia <u>co najmniej dwa sposoby</u> obrony praw pracowniczych oraz identyfikuje rolę związków zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych.	(np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych oraz omawia rolę związków zawodowych w tym zakresie, – wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po jednej</u>	umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia, – omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych	materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) omawia <u>po sześć przykładów</u> ® praw i obowiązków pracodawcy, – wymienia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,	zakresie ®, – na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) analizuje <u>po sześć przykładów</u> obowiązków i praw pracodawcy, – omawia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ® i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika		
--	--	--	---	---	---	---	--	--	--

				<u>korzyści</u> wynikającej z tych form.	oraz wymienia <u>po trzy warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po dwie korzyści</u> wynikające z tych form.	– omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie, – odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po cztery warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form.	w zakresie wypowiedzenia, – analizuje co najmniej <u>cztery sposoby</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych w tym zakresie, – porównuje staż i praktyki, w tym ich znaczenie w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po pięć warunków</u> odbywania stażu		
--	--	--	--	---	---	---	--	--	--

							i praktyki oraz po trzy korzyści wynikające z tych form.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP
PYTANIE WIODĄCE: Jak działa państwo?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat Liczba godzin: 1									
6.1	Uczeń: (P) V.2)	struktura władzy ustawodawczej	– rozumie strukturę władzy	– wymienia organy, które tworzą	– wyjaśnia, na czym polega	– wyjaśnia, na czym polega	– wyjaśnia, na czym polega	praca z tekstem źródłowym	pytania metapoznawcze / samoocena

opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamencie ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej	wczej kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu rola Senatu organy Sejmu i Senatu Zgromadzenie Narodowe prace Sejmu informacja publiczna komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze działalność posłów	ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość , – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po trzy przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia	w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość , – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej,	dwuizbowość , i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po dwa wybrane uprawnienia</u> , – <u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację	dwuizbowość , i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po pięć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po trzy</u>	dwuizbowość , i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu i przeciwnemu, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po sześć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a	(<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
--	---	---	--	---	---	--	---	--

			<u>jeden przykład</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po jednym przykładzie</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	oraz wymienia <u>dwa przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła – podaje <u>po dwa przykłady</u>	pracy Sejmu i Senatu ®, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>trzy przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego	<u>wybrane uprawnienia</u>, – <u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe ®, – odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice między tymi organami ®, – wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz	także omawia <u>po cztery wybrane uprawnienia</u>, – odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego; analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego ®, – na przykładach porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe ®,	
--	--	--	--	---	---	---	---	--

				działalności sejmowej i aktywności poselskiej. posiedzenia Sejmu i wskazuje przykłady omawianych spraw i przeprowadzonych głosowań (w tym przedstawia ich wyniki), – wykorzystują c źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła –podaje <u>po trzy przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	wymienia <u>cztery przykłady</u> wykorzystani a tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawcz ej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystują c źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i omawia poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadz one głosowania i ich wyniki,	– wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>pięć przykładów</u> wykorzystani a tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawcz ej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce, – wykorzystują c źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu		
--	--	--	--	---	--	--	--	--

						– wykorzystują c źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła; <u>podaje cztery przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.	i analizuje poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadz one głosowania i ich wyniki, – wykorzystują c źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej grupy posłów ze swojego okręgu wyborczego; ocenia, czy ich praca jest zgodna z oczekiwaniami wyborców (ucznia), –		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

							wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji – uwzględnia skład osobowy komisji, omawiane przez nią sprawy i ich znaczenie w kontekście sytuacji uczniów jako obywateli ®.		
TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny Liczba godzin: 1									
6.2	Uczeń: (P) V.1) na przykładzie wybranej	inicjatywa ustawodawcza przebieg	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja</i>)	pytania metapoznawcze / samoocena zadania

ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta	procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego) wpływ obywateli na proces stanowienia prawa	przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, – wyszukuje <u>przykład</u>	przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>pięć jego elementów/etapów</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od	przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od	przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i omawia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą od wpłynięcia	przykładzie prac nad uchwaloną ustawą analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat przedstawiający ścieżkę legislacyjną, uwzględniając <u>wszystkie jej elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą	<i>ja RP)</i> praca z tekstem podręcznika wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna działanie obywatelskie praca w grupach pytania podsumowujące	sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
---	---	---	---	--	--	--	--	---

			„projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.	wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>dwie inne formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa, – identyfikuje terminy: <i>konsultacje projektów ustaw</i> oraz <i>referendum</i>; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wskazuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, oraz wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, – wyjaśnia, na czym	projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego o w tym konkretnym przypadku, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) omawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy	, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, jakie było stanowisko Rady Ministrów wobec ustawy, a jakie – stanowisko Prezydenta RP; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, – przedstawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy		
--	--	--	---	---	--	--	---	--	--

					polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).	procedury obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po jednej wadzie i zalecie tych	– wskazuje, które elementy obywatelskiej procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, i uzasadnia swój wybór, – wyszukuje i omawia <u>trzy przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, a także omawia <u>trzy inne formy</u> zaangażowania obywateli w proces stanowienia prawa – w miarę możliwości stosuje swoją wiedzę w praktyce, – rozważa, z jakich powodów		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

						form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym .	wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, i uzasadnia swoje zdanie na ten temat ®, – wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po dwie wady i zalety tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.		
	(DZO) Udział w symulacji i obrad organów	Przeprowadźcie w klasie symulację procesu	– z pomocą nauczyciela określa cel symulacji,	– w prosty sposób określa cel symulacji,	– określa cel symulacji, – wybiera organ,	– określa cel symulacji i go uzasadnia, – wybiera	– określa cele symulacji i je uzasadnia, – wybiera	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena

	władz publicznych lub organizacji międzynarodowej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	legislacyjne go.	– wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał – odgrywa przypisaną rolę lub w inny sposób bierze udział w symulacji.	– wybiera organ. którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, – bierze udział w planowaniu symulacji, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie, – dokonuje samooceny.	organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces	organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny,	stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena, IZ od N portfolio obywatelskie
--	---	-------------------------	---	---	--	---	--	--

						legislacyjny, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	– przygotowuje scenariusz symulacji, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Prezydent RP

Liczba godzin: 1

6.3	Uczeń: (P) V.3) opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta	kompetencje Prezydenta RP funkcje głowy państwa prerogatywy	– identyfikuje <u>cztery</u> prerogatywy Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy	– identyfikuje <u>sześć</u> prerogatyw Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy	– wymienia <u>osiem</u> prerogatyw Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy	– wymienia <u>dziesięć</u> prerogatyw Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy	– analizuje <u>osiem</u> prerogatyw Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
-----	--	---	--	--	--	---	---	---	--

	Rzeczypospolitej Polskiej oraz analizuje wybrane działania przez niego podejmowane, a także formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	Prezydenta RP pozycja ustrojowa Prezydenta RP	ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – wymienia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeńst	ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeńst	ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeńst	ustawodawczej, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeńst	, wykonawczej czy sądowniczej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa), – omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, – wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeńst	e praca z tekstem podręcznika wypowiedź z argumentacyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
--	--	--	---	---	--	--	---	--	--

			wa Narodowego –podaje <u>po jednym przykładzie</u> <u>każdej z wymienionych</u> <u>aktywności</u> <u>głowy państwa</u>, – formułuje opinię na temat prawa łaski i w prosty sposób ją uzasadnia.	wa Narodowego –podaje <u>po dwa przykłady</u> <u>każdej z wymienionych</u> <u>aktywności</u> <u>głowy państwa</u>, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa	prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego – analizuje <u>dwa przykłady</u> aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym i podaje uzasadnienie odmowy podpisania ustawy lub skierowania jej do TK, – wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa	stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za	temat wet prezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim, – formułuje opinię na temat pozycji		
--	--	--	---	--	---	---	---	--	--

				wa Narodowego i kto uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami</u>.	Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach), – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim, – analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między- państwowych),	ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia, – analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między- państwowych); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP		
--	--	--	--	--	---	---	--	--	--

						– formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	w obu dziedzinach, – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia, a także odnosi się do kontrargumentów innych dyskutantów.		
TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów									
Liczba godzin: 1									
6.4	Uczeń: (P) V.4) opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby	kompetencje Rady Ministrów ministrowie i ministerstwa odpowiedzi	– identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> tych uprawnień,	– wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystują	– wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy spośród tych uprawnień,	– opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystują	– analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub

cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerst wa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	alność polityczna, odpowiedzi alność konstytucyj na wojewoda administracj a zespólna i niezespoło na służba cywilna	– wykorzystują c oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe</u> <u>programy lub</u> <u>projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery</u> <u>najbardziej</u> <u>rozpoznawan</u> <u>trzy</u>	c oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe</u> <u>programy lub</u> <u>projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery</u> <u>najbardziej</u> <u>rozpoznawan</u> <u>e osoby w</u>	– wykorzystują c oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe</u> <u>programy lub</u> <u>projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz przedstawia ich cele i efekty, a także formułuje opinię, – wyszukuje informacje na temat obecnego	c oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe</u> <u>programy lub</u> <u>projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwo i dokonuje ich analizy – przedstawia ich cele, rezultaty oraz wpływ na życie obywateli oraz formułuje opinię, – wyszukuje informacje na temat	zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególne ministerstw), zapoznaje się informacjami na temat pracy wybranego ministra (np. o program ach i projektach realizowanych przez nadzorowane przez niego ministerstw) i formułuje opinię na temat jego działalności; analizuje kluczowy program lub projekt wybranego ministerstwa – ocenia efekty i sposób realizacji tego	informacji w interneci e praca z tekstem podręcznik a wypowied ź argumenta cyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumow ujące	ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
---	---	---	---	---	--	--	--	--

			<u>najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie,</u> – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>trzy przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>dwie inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.	rządzie, uzasadniając swój wybór, – wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>cztery przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>trzy inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.	składu Rady Ministrów i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór, – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach ® , – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w	obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>co najmniej sześć najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) analizuje proces powołania Rady Ministrów w Polsce ® , – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów	przedsięwzięcia z uwzględnieniem wydatkowania funduszy z budżetu (m.in. na podstawie <u>dwóch opinii</u> ekspertów) i poddaje swoją opinię pod dyskusję, – wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>osiem najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór – przedstawia swoją opinię na temat aktualnego składu RM i dyskutuje o		
--	--	--	---	--	---	---	---	--	--

					skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa ®, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>dwie instytucje</u>, które mu podlegają, oraz dwie instytucje należące do rządowej administracji niespolonej ®.	i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach ® , – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu	tym na forum klasy, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) tworzy schemat procesu powoływania Rady Ministrów w Polsce; ocenia rolę Prezydenta RP i Sejmu w procedurze trzech kroków i uzasadnia swoje stanowisko w tej sprawie ®, – wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególny		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

						państwa, – wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>trzy instytucje</u>, które mu podlegają, oraz trzy instytucje należące do rządowej administracji niezespólonej ®.	ch ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach; porównuje odpowiedzialność indywidualną i solidarną ®, – wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i analizuje, rolę, jaką służba cywilna odgrywa w funkcjonowaniu państwa,		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

							– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>cztery instytucje</u> , które mu podlegają, oraz cztery instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej ®.		
TEMAT LEKCJI: Władza sądownicza Liczba godzin: 2									
6.5	Uczeń: (P) V.5) opisuje strukturę władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy	struktura władzy sądowniczej sądy powszechne sądy wojskowe sądy administrac	– identyfikuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – odnajduje sądy	– wymienia elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – rozróżnia sądy	– opisuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, w tym wskazuje na zasadę	– opisuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym tłumaczy działanie zasady dwuinstancyjności postępowania,	– przedstawia i analizuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym działanie zasady dwuinstancyjności postępowania,	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny

administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela	ynne rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne) apelacja dwuinstancyjność rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA Sąd Najwyższy niezawisłość sędziów niezależność sądów Trybunał Konstytucyjny, skarga konstytucyj	rejonowy oraz okręgowy/apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ® , – rozumie terminy: <i>niezawisłość sędziowska i niezależność sądów</i> oraz <i>wyszukuje je w Konstytucji RP</i> ®, – rozumie, jaka jest funkcja władzy sądowniczej, i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma ona znaczenie dla obywatela; – rozumie termin <i>apelacja</i>.	powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje przykład sądu każdego rodzaju, – wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu ®, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ®, – definiuje terminy: <i>niezawisłość sędziowska i niezależność sądów</i> oraz <i>wyszukuje je</i>	dwuinstancyjności postępowania , – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po jednym przykładzie</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów ®, – wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby	– rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, i podaje <u>po dwa przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów, by znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach	– rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>trzy przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów, by znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach	notatka studium przypadku praca z tekstem podręcznika działanie obywatelskie pytania podsumowujące	krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
---	---	--	--	---	--	---	---	--

		na Trybunał Stanu		w <i>Konstytucji RP</i> ®, – identyfikuje <u>po jednym zadaniu</u> SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną , – wymienia funkcje władzy sądowniczej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma ona znaczenie dla obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	– identyfikuje kroki, które należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat ®, – omawia zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależność i sądów, w tym podaje <u>po dwa przykłady</u> gwarancji przestrzegania tych zasad ®, – identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę	sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – analizuje zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależność i sądów, w tym kwestię prawnych gwarancji przestrzegania tych zasad – podaje <u>po trzy przykłady</u> tych gwarancji ®, – omawia po dwa zadania SN, TK i TS oraz wskazuje,	h ®, – omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie ®, – porównuje ze sobą niezawisłość sędziowską i niezależność sądów – przedstawia funkcję tych zasad w systemie prawa oraz podaje <u>po cztery przykłady</u> gwarancji ich przestrzegania ®,		
--	--	-------------------	--	--	---	--	---	--	--

					konstytucyjną , gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – wymienia funkcje władzy sądowej i na dwóch przykładach omawia rolę, jaką odgrywa ona w funkcjonowaniu państwa i życiu obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	gdzie składa się skargę konstytucyjną , gdzie – kasację, a gdzie –skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowej i analizuje <u>na dwóch przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli, – definiuje termin <i>apelacja</i>.	– porównuje zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną, – omawia funkcje władzy sądowej i analizuje <u>na trzech przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli, – wyjaśnia, czym jest apelacja, i wskazuje, do których sądów się ją składa.		
	(DZO) Udział w rozprawie	Wybierz się – indywidual	– organizuje działanie z pomocą	– organizuje działanie z pomocą	– samodzielne organizuje	– samodzielne organizuje	– samodzielne organizuje wizytę	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze

	e sądowej w charakterze publiczności Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	nie lub w grupie kolegów i koleżanek – na rozprawę do najbliższego rejonowego . Porządek spraw w danym dniu najczęściej można sprawdzić w wyszukiwarce dostępnej na stronie internetowej danego sądu – większość z nich jest jawna, a zatem mogą odbywać się w obecności publiczności	nauczyciela lub koleżanek i kolegów, – bierze udział w rozprawie.	nauczyciela lub koleżanek i kolegów, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie.	wizytę w sądzie, – przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na udział w rozprawie, jeśli jest ona wymagana, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania.	wizytę w sądzie, – przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na udział w rozprawie, w tym pisze wymagane pisma, – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie i w samej	w sądzie, – samodzielnie uzyskuje zgody na udział w rozprawie, jeśli są one wymagane, w tym przygotowuje niezbędne pisma i dokumenty, – przygotowuje się do udziału w rozprawie pod względem merytorycznym i formalnym (np. zapoznaje się z zasadami zachowania i ubioru), zbiera informacje o przedmiocie danej rozprawy, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie		e / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena portfolio obywatelskie
--	--	--	--	---	---	--	--	--	--

		i. Wybierz jedną ze spraw rozpatrywanych w interesującym Cię wydziale sądu (karnym, cywilnym) i wciel się w rolę obserwatora posiedzenia . Sporządź notatkę ze swojej wizyty i podziel się swoimi obserwacjami na forum klasy. Przedstaw, czego dotyczyła sprawa rozpatrywana przez sąd, z jakich elementów				rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania.	i w samej rozprawie, w tym przedstawia całe przedsięwzięcie w krótkim reportażu lub w notatce, – prowadzi na bieżąco portfolio dokumentujące przebieg działania.		
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--

		składa się rozprawa, kto brał w niej udział, w jaki sposób sędzia zadbał o zachowa nie bezzstronno ści.							
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy

Liczba godzin: 1

6.6	Uczeń: (P) V.6) na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej	zasada trójpodziału władzy aspekty trójpodziału władzy: funkcjonalny i organizacyjny geneza koncepcji podziału władzy trójpodział	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>jedną konstytucję</u> Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery</u> założenia tej koncepcji, – omawia aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®, – wymienia	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi ta koncepcja, wymienia jej <u>cztery</u> założenia, – porównuje aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®, – porównuje konstytucje	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
-----	---	--	---	---	--	--	---	--	---

	i sądowniczej dla demokratycznego charakteru państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu	władzy a demokracja wyzwania związane z trójpodziałem władzy	zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) identyfikuje <u>trzy elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>cztery elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną ustawę zasadniczą</u>, w której ta zasada nie została uwzględniona ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>pięć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się)	<u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie ustawy zasadnicze</u>, w których tej zasady nie uwzględniono ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>sześć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu	Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, i te, w których tej zasady nie uwzględniono , – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>osiem elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu	pytania podsumowujące	
--	--	--	--	--	---	--	--	------------------------------	--

					poszczególne władz – <u>dwa</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>dwa</u> <u>wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje	u na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególne władz – <u>trzy</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>trzy</u> <u>wyzwania</u>, które	się) poszczególne władz – <u>cztery</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości, – na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>cztery</u> <u>wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje		
--	--	--	--	--	--	---	---	--	--

					propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady.	wynikają wspólnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady, – wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena – i formułuje po dwa argumenty potwierdzające</i>	dwie propozycje rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady, – wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena – i formułuje po trzy argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</i>		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

						e tę tezę i jej przeczące.			
--	--	--	--	--	--	-------------------------------	--	--	--

OBSZARY AKTYWNOŚCI

a) wiedza – zgodnie z zakresem wymagań na poszczególne poziomy w formie:

- odpowiedzi ustnej z 2 ostatnich lekcji;
- kartkówki;
- pracy klasowej;
- sprawdzianu

b) umiejętności, w tym:

- wnioskowanie i uogólnianie
- dostrzeganie wniosków przyczynowo - skutkowych
- analiza różnych źródeł informacji
- prezentacja
- praca w grupie
- praca indywidualna

c) udział w olimpiadach i konkursach

d) zaangażowanie w działalności organizacyjnej szkoły i środowiska

NARZĘDZIA POMIARU

Sprawdzaniu podlegają wszystkie sfery osiągnięć uczniów tj. wiadomości i umiejętności oraz aktywność. Ocenianie osiągnięć przeprowadza się w odniesieniu do wymagań programowych.

Na ocenę wpływać będą także:

- aktywność i zaangażowanie ucznia podczas lekcji

- jakość prezentacji uczniowskich
- aktywny udział ucznia w dyskusji, debacie
- umiejętność działania w zespole;

Zasady oceniania:

a) Punkty z prac pisemnych (procenty) przelicza się na oceny według schematu:

od 40% – 2,

od 45% - 2+,

od 50% 3-,

od 55% - 3,

od 65% 3+,

od 70% - 4-,

od 75% - 4,

od 85% 4+,

od 90% - 5-,

od 93% - 5,

od 96% - 5+,

od 98 – 6.

Kryteria ocen:

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. nie ma osiągnięć wystarczających do dalszego uczenia się edukacji obywatelskiej
- b. nie rozwiązuje najprostszych zadań nawet przy pomocy nauczyciela,
- c. nie zachowuje minimalnej dokładności i staranności, koniecznej do poprawnego rozwiązania zadania,

- d. nieprawidłowo stosuje terminy, nie radzi sobie z ich zrozumieniem,
- e. nie potrafi posługiwać się mapą,
- f. nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności i nie wykazuje chęci współpracy w celu uzupełnienia braków.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a. ma część osiągnąć w zakresie wystarczającym do dalszego uczenia się edukacji obywatelskiej
- b. rozwiązuje proste zadania z pomocą nauczyciela,
- c. zachowuje małą dokładność i staranność, nie jest systematyczny,
- d. wymienić podstawowe daty
- e. wykazuje się znajomością i zrozumieniem najprostszych pojęć i terminów historycznych, stosuje je w prawidłowy sposób,
- f. korzysta z pomocy nauczyciela lub innych uczniów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie rozwiązuje proste zadania,
- b. zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązania zadań,
- c. pracuje systematycznie, na bieżąco poprawia oceny niedostateczne,
- d. stosuje prawidłowo większość terminów i pojęć
- e. potrafi w wystarczającym zakresie posługiwać się samodzielnie mapą
- f. przeprowadza analizę związków przyczynowo - skutkowych

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a. samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim poziomie złożoności,
- b. zachowuje dokładność i staranność wystarczającą do poprawnego rozwiązywania zadań,
- c. wypowiada się pełnymi zdaniami, wyjaśniając podstawowe zjawiska i procesy historyczne, jest systematyczny,
- d. prawidłowo stosuje większość pojęć i terminów,
- e. prawidłowo posługuje się mapą,

f. analizuje ciągi przyczynowo – skutkowe oraz je ocenia

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który;

- a. samodzielnie rozwiązuje zadania i problemy o wysokim poziomie złożoności,
- b. zachowuje wzorową dokładność i staranność w rozwiązywaniu zadań, jest systematyczny, na bieżąco osiąga dobre i bardzo dobre wyniki w nauce,
- c. wypowiada się pełnymi zdaniami, w sposób logiczny i spójny wyjaśnia złożone procesy i zjawiska historyczne,
- d. potrafi dokonywać porównań i klasyfikacji,
- e. samodzielnie zdobywa wiedzę i umiejętności,
- f. jest aktywny w trakcie zajęć lekcyjnych.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: a. opanował 98% wymagań z zakresu podstawowego,

- b. potrafi posługiwać się i wykorzystywać różne dodatkowe źródła informacji,
- c. wykazuje się wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi ponad realizowany program nauczania,
- d. uczestniczył w konkursach, olimpiadach lub innych dodatkowych przedsięwzięciach z zakresu edukacji obywatelskiej,
- e. twórczo rozwija własne zainteresowania z zakresu edukacji obywatelskiej i dzieli się tą wiedzą z innymi,
- f. wykazuje się dużą aktywnością na zajęciach lekcyjnych,
- g. przygotowuje materiały korzystając z różnych źródeł informacji, przetwarza je do praktycznego wykorzystania.

Wypowiedzi ustne punktowane oceną:

- 1 (ndst) – wypowiedź z poważnymi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, pomijająca najważniejsze zagadnienia, nieznajomość podstawowych faktów historycznych, błędy językowe.
- 2 (dop) – wypowiedź z niewielkimi błędami merytorycznymi, niesamodzielna, niepełna, błędy językowe.
- 3 (dst) – wypowiedź z mało istotnymi błędami merytorycznymi, niepełna, samodzielna, omówienie podstawowych zagadnień.
- 4 (db) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, niepełna, uporządkowane przytaczanie faktów, poprawny język.

5 (bdb) – wypowiedź bezbłędna samodzielna, wyczerpująca bez wiadomości wykraczających poza program, swobodne operowanie faktami, integracja wiedzy z różnych dziedzin.

6 (cel) – wypowiedź bezbłędna, samodzielna, wyczerpująca, wykraczająca poza program, swobodne operowanie faktami, widoczne zaangażowanie ucznia w proces dydaktyczny. Oceny mogą być rozszerzone o „+” lub „-”.

b) Sprawdziany są obowiązkowe. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy z całą klasą, to powinien to uczynić po powrocie do szkoły (w terminie uzgodnionym z nauczycielem).

c) Oceny niedostateczne ze sprawdzianów uczeń zobowiązany jest poprawić w ciągu 2 tygodni (w przypadkach losowych termin może zostać wydłużony).

d) Uczeń ma prawo podwyższyć także inne oceny niż niedostateczna (w terminie 2 tygodni).

e) Sprawdziany i prace klasowe są zadawane z dwu tygodniowym wyprzedzeniem, kartkówki z ostatnich trzech lekcji są bez zapowiedzi.

f) Pisemne prace domowe uczeń jest zobowiązany oddać w ustalonym terminie, nieoddanie pracy skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.

g) Zeszyt przedmiotowy jest własnością ucznia. Uczeń jest zobowiązany do systematycznego zapisywania notatek. Brak notatek skutkuje oceną niedostateczną.

h) Uczniowie posiadający zalecenia Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej mogą prowadzić notatki przy użyciu komputera.

i) uczeń ma możliwość wykorzystania jednego nieprzygotowania do lekcji

EGZAMIN POPRAWKOWY, KLASYFIKACYJNY, SPRAWDZIAN WIADOMOŚCI I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIA

Na egzamin poprawkowy komisja przygotowuje zadania na ocenę dopuszczającą, a próg zaliczenia wynosi 90%. Uczeń w czerwcu otrzymuje od nauczyciela historii wymagania edukacyjne i ich odbiór potwierdza własnoręcznym podpisem. Egzamin poprawkowy przeprowadza się w dwóch formach: pisemnej i ustnej. Na egzaminie pisemnym, trwającym 45 minut, uczeń rozwija 1 wybrany spośród 3 podanych tematów. Na egzaminie ustnym uczeń losuje zestaw zawierający 3 pytania. Ostateczny wynik ustala komisja.

Przebieg lekcji:

1. Podczas lekcji uczeń zobowiązany jest do przestrzegania porządku, zasad kultury osobistej oraz kultury słowa.
2. Każdy uczeń powinien posiadać podręcznik.
Dopuszczalne jest, aby uczniowie siedzący w jednej ławce korzystali na lekcji z jednego podręcznika.
3. Uczeń jest zobowiązany posiadać na lekcji inne materiały wskazane przez nauczyciela.
4. Uczeń na lekcji za zgodą nauczyciela może korzystać z kalkulatora, jeśli jego użycie jest zgodne z tematem lekcji. Zabrania się korzystania z telefonu komórkowego, jako kalkulatora.
8. Na lekcjach nie wolno używać telefonów komórkowych. Telefon powinien być schowany i wyłączony (ewentualnie wyciszony).
9. Uczeń ma prawo zadawać pytania związane z tematyką lekcji lub prosić o powtórzenie tych fragmentów lekcji, które nie są zrozumiałe i oczekiwać pomocy ze strony nauczyciela.
10. Uczeń zainteresowany historią ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela w postaci wskazania dodatkowych źródeł informacji historycznych.

Ocena końcowa roczna i semestralna

Ocenę roczną/semestralną wystawia nauczyciel w oparciu o oceny cząstkowe. Podstawą oceny rocznej/semestralnej jest zaliczenie wszystkich zapowiedzianych prac pisemnych. Niezaliczenie jednej skutkuje obniżeniem oceny. Inne formy sprawdzania wiedzy (np. odpowiedź ustna) oraz aktywność w czasie lekcji mogą ocenę podnieść. Wszystkie powyższe składowe stanowią ocenę roczną/semestralną.

Opracowali:

Maria Budkiewicz

Dariusz Słomion